

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 6.Pf.20.245/2024/4.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Maczkó Tibor Ügyvédi Iroda

(eljáró ügyvéd: dr. Maczkó Tibor)

ügyvéd címe

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Jogi Képviseleti Önálló Osztály

(dr. Pap Mónika Júlia ügyész)

képviselő címe

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 33.P.20.513/2023/23. számú ítélet

A fellebbezést benyújtó fél: felperes (24. szám alatt)

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybehagyja.

Megállapítja, hogy a meg nem fizetett 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes a keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:549. § (1) bekezdése és 2:52. §-a alapján 107.338.710 forint kártérítés és 53.669.000 forint sérelemdíj, valamint ezen összegek után 2022. október 25-től a kifizetésig késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[2] A keresetét arra alapította, hogy fenntartója a középiskolának (a továbbiakban: középiskola), amely részben a Magyar Államkincstár által folyósított normatív támogatásból működött. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal területi igazgatóságla a felperes ügyvezetője ellen 2016. március 18-án nyomozást rendelt el, majd az ügyészség 2018. május 8-án vádat emelt jelentős vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntettének gyanúja miatt. A Járásbíróság 2020. január 15-én meghozott felmentő ítéletét a Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. február 23-án meghozott és 2021. április 6-án jogerőre emelkedett végzéslével hatályon kívül helyezte, és a vádlottakkal szemben az eljárást megszüntette. A végzés indokolása szerint a vádirat hiányosságai folytán, a vád nem volt törvényes, az az érdemi elbírálásra alkalmatlan volt.

[3] A büntetőeljárás során a Ügyészség a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Büit.) 10. §-a alapján 2017. december 12-én megkereste a cégbíróságot a felperes elleni büntetőjogi

intézkedés tényének a feljegyzése érdekében. Ezt követően a MÁK területi igazgatóság^{2a} a 2018. március 5-én kelt határozatával elutasította a felperes nem állami köznevelési tevékenységhez kapcsolódó 2018. évi támogatás iránti igénylését, és egyidejűleg a 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 37/C. § (7) bekezdés cb) pontja alapján a 2018. január-február hónapokra folyósított támogatási előleg visszafizetésére kötelezte a felperest a fenntartó ügyvezetője ellen folyamatban lévő büntetőeljárás miatt. Ennek következtében a felperes elesett a 2018. év első nyolc hónapjára járó 107.338.710 forint normatív támogatástól.

[4] A felperes állította, hogy az ügyészség a Büit. 12. § (2) bekezdésének megsértésével járt el azzal, hogy nem tájékoztatta őt az ellene elrendelt intézkedésről. Az ügyészség az intézkedését 2017. augusztusa helyett indokolatlanul csak 2017. decemberben hozta, ezzel ellehetetlenítette felperes működését, mert az már nem a 2017., hanem a 2018. évi finanszírozási időszakra esett, ezért a MÁK nem a támogatások folyósításának a felfüggesztéséről, hanem a támogatás iránti kérelmének az elutasításáról határozott. Azzal pedig, hogy – a Törvényszék végzése szerint – a vád a vád szerinti bűncselekmény tényállási elemeit, az elkövetési magatartásokat, a pontos elkövetési értéket és elkövetési időt sem tartalmazta, az ügyészség a tények kirívóan okszerűtlen értékelésével járt el, mert a tények helyes értékelése esetén büntetőjogi intézkedés foganatosítására és vádemelésre sem kerülhetett volna sor. A felperes állította, hogy az ügyészség a Büit. 4. § (3) bekezdésének a megsértésével járt el, amikor a vádiratban a felperes megszüntetésére tett indítványt, figyelemmel arra, hogy ezzel állami feladat ellátása került volna veszélybe.

[5] Hivatkozott arra, hogy az alperes a büntetőeljárással, a büntetőeljárással kapcsolatos hírveréssel, a büntetőeljárási cselekményekkel, így a felfegyverzett rendőrök által összehangoltan a tanórán lévő tanárokkal és diákokkal szemben végrehajtott rajtaütéssel, több mint 200 tanár és diák tanúkenti kihallgatásával, a vádiratban, illetve a felmentő büntető ítélettel szemben benyújtott főügyészségi indítványban használt kifejezésekkel megsértette a jóhírét, mert azt a látszatot keltette, hogy a felperes törvénytelenül használta fel a költségvetési támogatásokat, és ezzel becsapta az ott tanuló diákokat. A Magyar Államkincstár megkeresésére 2018. február 6. napján kelt válaszában pedig a Ügyészség valótlanul állította, hogy a felperes jogosulatlanul igényelte és törvénytelenül használta fel a támogatást.

[6] Az alperes az ellenkérelmében a jogalapot és összecszerűséget egyaránt vitatva a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a büntetőeljárással és a büntetőeljárási cselekményekkel nem követett el jogsértést, vitatta a magatartásának jogellenességét és felróhatóságát, továbbá az okozati összefüggés fennállását. Előadta, hogy a felperes ügyvezetője elleni büntetőeljárásban az ügyészség nem folytatott nyomozati tevékenységet. A MÁK-nak adott tájékoztatása a büntetőeljárás állásának megfelelt, az nem tartalmazott valótlan tényállítást. Okfejtése szerint a természetes személyekkel szembeni vádirat megfogalmazása nem érintette a gazdasági társaság felperes megítélését, ebből eredően a felperes személyiségi joga nem sérülhetett.

[7] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, és megállapította, hogy 1.500.000 forint kereseti illeték az állam terhén marad.

[8] Az ítéletének indokolásában megállapított tényállás szerint a felperes a középiskola (cím1) fenntartója, a középiskola részben a Magyar Államkincstár által folyósított normatív támogatásból működött. A MÁK területi igazgatóság2a a felperes vonatkozásában a szám2. számú határozatával 2015. január 1. és 2015. december 31. közötti időszak tekintetében összesen 30.558.196 forint, a szám3 számú 2017. december 11. napján kelt határozatában a 2016. január 1. és 2016. december 31. közötti időszak vonatkozásában pedig összesen 33.904.701 forint összeg visszatérítésére kötelezte a felperest.

[9] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes ügyvezetője ellen a Nemzeti Adó- és Vámhivatal területi igazgatóság1a 2016. március 18. napján nyomozást rendelt el jelentős vagyoni hátrányt okozó üzletszerűen, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntette miatt. A Ügyészség megkeresése alapján a Törvényszék Cégbírósága Cg.15-09-076845/38. számú, 2017. december 15. napján kelt végzésével elrendelte a felperes büntetőjogi intézkedés alá kerülésének a bejegyzését a cégnyilvántartásba. A Ügyészség 2018. május 8. napján nyújtott be vádiratot. A Járásbíróság a ítélet1ével a felperes ügyvezetőjét és a további vádlottakat felmentette az ellene emelt vád alól, és feloldotta a felperes elleni büntetőjogi intézkedést. Ezt követően a Törvényszék végzés1ével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte. E végzés indokolása szerint az ügyészség vádirata nem pontosan írta le a vád tárgyává tett cselekményt, ezért nem felelt meg a Be. 422. § (1) bekezdés b) pontjának és nem volt törvényes. A vádlottak magatartása nem merítette ki a költségvetési csalás tényállását, ugyanakkor más büncselekmény, így sikkasztás megvalósulása nem zárható ki. Erre figyelemmel a Ügyészség újabb büntetőeljárást indított, melyben a felperes ügyvezetőjét bizonyítottság hiánya miatt a sikkasztás vádja alól is felmentették.

[10] A Magyar Államkincstár területi igazgatóság2a a szám1. számú iktatószámú határozatával elutasította a felperes 2018. évi támogatásra vonatkozó igénylését a büntetőeljárás megindulása miatt. A tájékoztatás szerint a felperes 80.504.033 forint állami támogatást igényelt.

[11] Mindezen tények rögzítése mellett az elsőfokú bíróság a felperes jóhírnév megsértésére alapított keresetét a sérelemdíj összegszerűségének vizsgálata nélkül személyiségi jogsértés hiányában alaptalannak ítélte. Rámutatott arra, hogy a személyiségi jogi perben eljáró polgári bíróság nem értékelheti az ügyészi intézkedések jogszerűségét, azt, hogy az ügyész a büntetőeljárás szabályainak betartásával döntött-e a büntetőeljárás megindításáról, illetve egyes bizonyítási cselekmények lefolytatásáról [BDT2008. 1776.]. Az volt az álláspontja, hogy az alperes a felperes személyét indokolatlanul sértő kijelentést nem használt, és önmagában az, hogy a büntetőeljárás nem vezetett a felperes ügyvezetője bűnösségének a megállapítására nem elegendő a személyiségi jogsértés megállapításához [BH2004. 357.]. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Ügyészség a szám4 számú

átiratában csupán a büntetőeljárás aktuális állásáról tájékoztatta a MÁK-ot, amit utólag sem tett jogsértővé az, hogy az eljárás a felperes ügyvezetőjének felmentésével zárult.

[12] Az elsőfokú bíróság a felperes Ptk. 6:549. § (1) bekezdésére alapított kártérítés iránti követelése tekintetében kifejtette, hogy a Büit. 12. § (2) bekezdése szerinti értesítés az eljáró nyomozó hatóság feladata volt, és annak elmulasztása önmagában egyébként sem súlyos eljárási szabálysértés. A felperes határidőben kapott tájékoztatás esetén sem kapta volna meg a MÁK-tól az igényelt támogatást. Az elutasítás indoka ugyanis nem a tájékoztatás hiánya, hanem a büntetőeljárás cégjegyzékbe való bejegyzése volt.

[13] Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy csak kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés vezethet az alperes kártérítési felelősségének a megállapításához, és az is alapvetően kizárólag abban az esetben, ha a ténymegállapítás és a döntés nem mérlegelés eredménye [EBH2001. 526.]. Ennek következtében a Törvényszék végzésének az az indoka, hogy a vádirat hiányosságai folytán a Be. 422. (1) bekezdés b) pontjának meg nem felelő, vagyis törvénytelen volt a vád, nem alapozta meg a felperes kártérítés iránti követelését. A másodfokú büntetőbíróságnak az a döntése ugyanis, hogy az elsőfokú bíróságnak a vádiratot vissza kellett volna adnia hiánypótlásra, a vádirat az elsőfokú bíróságtól eltérő értékelésén, vagyis mérlegelésen alapult.

[14] Az elsőfokú bíróság a Büit. 4. § (3) bekezdésében foglaltak fennállását annak bizonyítatlanságára figyelemmel nem látta megállapíthatónak, hogy a felperes megszüntetésével állami feladat ellátása került volna veszélybe. Álláspontja szerint a felperesnek ehhez igazolnia kellett volna azt is, hogy az általa működtetett középiskola által lefedett régióban az állam nem teljesítette a jogszabályban előírt feladatát, és azt az állam helyett ő látta el. A felperes megszüntetésére tett ügyészi indítvány egyébiránt önmagában azért sem alapozhatott meg kártérítés iránti követelést, mert a büntetőbíróság a vádiratban kért intézkedéshez nem volt kötve, és a jogi személy megszüntetése helyett más intézkedést is alkalmazhatott volna. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság álláspontja szerint – tények kirívóan okszerűtlen értékelése és lényeges anyagi vagy eljárási jogszabálysértés hiányában – a vádhatóság magatartása a téves vádemelés ellenére sem volt felróható.

[15] Az elsőfokú ítélettel ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet keresete szerinti megváltoztatását, másodlagosan a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 381. §-a alapján az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára kötelezését kérte.

[16] A felperes a fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel a kellő mértékben, a kereseti tényállításait nem értékelte teljes körűen, a tényállításait és a jogi okfejtéseit helytelenül ismertette, és azokból téves jogi következtetéseket vont le. A felperes szerint az ítélet [4]-[5] bekezdésében megállapított tények tévesek, a jogerős MÁK

határozatban a visszafizetendő összeg mérséklésre került. Hiányosan került ismertetésre a normatív támogatás iránti kérelmében igényelt összeg is, az ugyanis a 80.504.033 forint duplája volt. Hivatkozott arra is, hogy a tényleges hallgatói létszám a telephelyi adatlapokból egyértelműen kiolvasható volt, és a tévesen feltüntetett összeg nem befolyásolta a kártérítés iránti keresetének összegét. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a ténymegállítást is, hogy nem önmagában a büntetőeljárás megindítása okozta a jóhírnevének a megsértését, illetve, hogy kizárólag általánosságban hivatkozott arra, hogy a büntetőeljárás megsértette a jóhírnevét. Állította, hogy kifejezett kereseti tényállítása volt az, hogy az alperes őt és a többi vádlottat aránytalan és indokolatlanul sértő kifejezés használatával „bűncselekményt éveken át gátlástalan elkövetők”-nek nevezte, ráadásul úgy, hogy a nyomozás és a vádemelés egyetlen, a 2015. évi normatív támogatás felhasználása miatt történt. Szintén túlzó állítás volt a vádiratban az ügyészség részéről az, hogy „az iskola csupán látszólag teljesítette a támogató által előírt feladatokat”, és „fiktív tanulói adatbázist hoztak létre.”

[17] A felperes sérelmezte, hogy a keresetének 9. oldalán kifejtettek ellenére az elsőfokú bíróság nem értékelte bizonyítékként a Törvényszék ítéletét. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálta el a 2023. június 1. napján kelt válaszirata 6-7. oldalán hivatkozott jóhírnév sérelmét azon a ténybeli alapon, hogy felfegyverzett rendőrök ütöttek rajta a telephelyein működő oktatási helyszíneken és tantermekben, ami a tanulóknak és tanároknak megbotráncolást és félelmet keltett. A felperes állítása szerint súlyos hiányossága az ítéletnek az is, hogy az elsőfokú bíróság mellőzte annak elbírálását, hogy a keresetben hivatkozott büntetőeljárás cselekmények mennyiben voltak aránytalanok és túlzók, alkalmasak voltak-e a jóhírnevének megsértésére. A felperes hivatkozott arra, hogy az ítélet [32] bekezdése nem értelmezhető, mert az alperes nem volt feljelentő, és soha nem hivatkozott a feljelentésben foglaltakra. A [35] bekezdése pedig szerkesztési hibát tartalmaz, amely miatt az ítélet jogorvoslattal nem támadható, az elsőfokú ítélet ezért is jogszabálysértő.

[18] A felperes hivatkozott arra, hogy az alperes azzal követett el súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési hibát, hogy a felperes ügyvezetőjével és a társaival szemben megindított büntetőeljárás során feltárt tényállásból nem észlelte azt, hogy a gyanúsítottakkal szemben nem állnak fenn a költségvetési csalás törvényes feltételei. Mivel a tényállás és a későbbi vád törvényes elemei hiányoztak, a büntetőintézkedés bejegyzése jogszerűtlenné vált, amelyből eredően a normatív támogatástól való elesése folytán kára keletkezett. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság szerint is a normatív támogatás elmaradásának oka a büntetőjogi intézkedés cégjegyzékbe való bejegyzése volt. A felperes szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádirat törvénytelenségének megállapítását bírói mérlegelési jogkörben hozott döntésnek minősítette. Álláspontja szerint a vádiratnak a Be. egyértelmű rendelkezéseinek kell megfelelnie, ezért a vád törvényességi vizsgálata megelőzi az ügy anyagi jogi szempontok szerinti érdemi értékelését. A felperes állította, hogy a büntetőintézkedés bejegyzéséről való tájékoztatásának elmulasztása folytán elesett attól a jogától, hogy az intézkedéssel szemben jogorvoslattal, panasszal éljen.

[19] A felperes álláspontja szerint a MÁK-nak írt tájékoztatásában az alperes nem a büntetőeljárás aktuális állapotáról adott tájékoztatást, hanem a valóságot hamis színben tüntette fel. Az ügyészség sem a nyomozás addigi szakaszáig, sem a későbbiekben nem rendelkezett a tanulók után járó normatív támogatás jogtalan igénylésére vonatkozó

bizonyítékokkal. Az alperes ezért nem tudta vádemelésre alkalmas tényadatokkal alátámasztani a MÁK-nak küldött levelében foglalt állítását. A hét évig tartó meghurcoltatásának a jogi alapjai teljességgel hiányoztak, olyannyira, hogy az ítélet2 számú felmentő ítélet szerint a „tákol” vádiratban szereplő cselekmények nem voltak bűncselekményként értékelhetők. A felperes szerint az alperes alaptalanul állítja, hogy a vádemelés törvényes feltételei fennálltak, miközben maga is elismerte a vádirati tényállás hiányosságait.

[20] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen osztotta ki a bizonyítási terhet, mert nem neki kellett volna bizonyítani azt, hogy az állami feladat ellátása veszélybe kerülne a megszüntetése esetén, hanem az alperest kellett volna felhívni annak bizonyítására, hogy a megszüntetésének indítványozásakor állami feladat ellátása nem került volna veszélybe. Kifejtette, hogy a büntetőintézkedés cégbíróági bejegyzését és az alperesnek a vádiratba foglalt megszüntetésére tett alaptalan indítványát nem lehet egymástól elválasztani, hiszen mindkettő ugyanazt a célt, a megszűnését szolgálta. A felperes hivatkozott arra, hogy a Büit. 4. § (3) bekezdése nem kötelezően előírt, hanem csupán állami, önkormányzati feladatokról rendelkezett, a köznevelés pedig köztudomásúan állami feladat, amelyet közhasznú szervezetként államtól átvállalt közfeladatként látott el intézményfenntartói tevékenysége során. Ennek további bizonyítására ezért nem volt szükség. E tény bizonyításának szükségességére az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése egyébként sem terjedt ki, amelynek a hiányában a bizonyítatlanság következményét a bíróság jogsértő módon vonta le a terhére.

[21] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében – az érdemi védekezésében foglaltakat fenntartva – az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[22] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetésekre jutott. A bíróság mérlegelése nem okszerűtlen, nem logikátlan, ítélete a keresetet elutasító döntés által indokolt mértékben tartalmazza a tényállást, és a bíróság a tényállásra irányadó jogszabályok alkalmazásához szükséges indoklási kötelezettségének is eleget tett. Ítélete ezért megfelel az AB bírói indoklással szemben támasztott követelményekről szóló határozatainak, a Pp. 342. §-ának és 279. § (1) bekezdésének, és az ítélkezési gyakorlatnak is [BH2022. 194, Kúria Kf.VII.39.209/2022/5.].

[23] Az alperes szerint a felperes által utóbb becsatolt MÁK határozatok tényállásban való feltüntetése nem indokolt, azokat ugyanis a vádemelést követően hozták, és nem utalnak a tényállásban szerepeltetett határozatokra. Az alperes állította, hogy a felperes alaptalanul kifogásolta a téves összeg feltüntetését is figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság két alkalommal kereste meg a MÁK-ot, és második alkalommal a MÁK kifejezetten a felperes által megfogalmazott kérdést válaszolta meg. Az alperes hangsúlyozta, hogy a felperes által kifogásolt „gátlástalan” szóhasználat a vádlottakat érintette, a felperes pedig a büntetőeljárásban és a vádiratban vádlottként nem szerepelt. Az elsőfokú bíróságnak ezért nem kellett vizsgálni a kifejezés jogsértő tartalmát és azért sem, mert a felperes ezt a

kifejezést nem is tette a keresetének tárgyává. Fenntartotta azt a hivatkozását is, hogy a rajtaütésszerű ellenőrzést és helyszíni szemlét a nyomozó hatóság rendelte el és foganatosította, amelynek a tevékenységéért nem felel. A szemlék megtartásával összefüggésben a nyomozásfelügyeleti tevékenységét jogszerűen látta el. Az alperes álláspontja szerint az ítélet [35] bekezdésének befejezetlen utolsó mondata nem értelmezhető a fellebbezés részleges korlátozottságát eredményező súlyos eljárási hibaként. Az érdemi védekezésében kifejtettek közül kiemelte, hogy a törvényes vád hiánya nem mosható össze a vádemeléshez szükséges bűncselekmény elkövetésére vonatkozó megalapozott gyanú megállapításával. Utóbbi fennállását pedig a beszerzett nyomozati iratok tartalma, továbbá a büntetőeljárás során eljáró bíróságok zár alá vétel elrendelése, valamint lehallgatások engedélyezése kapcsán hozott döntései alátámasztották. A büntetőeljárásban utóbb keletkezett adatok ilyen szempontból már nem értékelhetők. Az alperes fenntartotta az okozati összefüggés hiányára vonatkozó álláspontját. Továbbra is állította, hogy a tájékoztatással szemben nincs helye jogorvoslatnak, ezért a felperes sem élhetett volna ellene panasszal, a MÁK pedig a támogatást elutasító döntését már a vádirat 2018. május 8-án történő benyújtását megelőzően 2018. március 5-én meghozta.

[24] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértést nem észlelt, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Az elsőfokú ítéletnek nem volt a Pp. 358. § (5) bekezdése értelmében elsőfokon jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelemben bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét.

[25] A fellebbezés nem megalapozott.

[26] A fellebbezés elbírálása során a Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a Pp. 342. §-ának szabályai alapján a bíróságnak a felperes által megjelölt ténybeli és jogi alapokon kellett a keresetet elbírálnia [BH2023. 138., BH2022. 332.]. A felperes keresete szerint a kára a Ptk. 6:522. § (2) bekezdés b) pontja szerinti elmaradt vagyoni előny volt, amely a nem állami köznevelési tevékenységhez kapcsolódó támogatás iránti kérelme elutasítása folytán keletkezett. Az elutasító döntés indoka a cégkivonat 37/1. pontja alatti büntetőjogi intézkedésre vonatkozó bejegyzése és a Főügyészség költségvetési támogatás jogosulatlan igénybevételével összefüggő büntetőeljárás folytatásával kapcsolatos tájékoztatása volt, ezért a bíróságnak is e két ügyészi magatartás vonatkozásában kellett a kártérítési felelősség megállapításához szükséges feltételek fennállását vizsgálnia. Az alperes kártérítési felelőssége szempontjából ezért nem volt jelentősége – és ennek következtében az ítéleti tényállás módosítására és kiegészítésére sem adott okot – a fellebbezésben hivatkozott MÁK határozatok, továbbá a benyújtott vádirat tartalmának, így annak sem, hogy a vád törvényes volt-e, illetve, hogy fennálltak-e a felperes megszüntetésének a Büit. 4. §-ában meghatározott előfeltételei.

[27] A Büit. 10. § (1) bekezdés a) pontja kimondja, hogy ha a büntetőeljárás során a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazásának lehet helye, az ügyész a nyomozás elrendeléséről, illetve folytatásáról haladéktalanul értesíti azt a bíróságot, amely a jogi

személyt nyilvántartásba vette. A törvény 10. § (3) bekezdése értelmében a nyilvántartást vezető bíróság az értesítést felveszi a jogi személyről vezetett nyilvántartásba.

[28] A törvény idézett rendelkezéseiből következően az ügyészségnek nem lehetősége, hanem kötelezettsége volt a cégbíróság értesítése, abban az esetben, ha az intézkedés alkalmazásának a Büit. 2. §-ában meghatározott feltételei fennállnak. A Büit. 10. § (1) bekezdés a) pontja szerint az ügyészségnek a nyomozás elrendeléséről, illetve folytatásáról kellett a nyilvántartást vezető bíróságot értesítenie. Az értesítési kötelezettség minden esetben terhelte, amikor a büntetőeljárás olyan szándékos bűncselekmény miatt indult, ami jogi személy javára előny szerzését célozta vagy eredményezte, vagy a bűncselekményt jogi személy felhasználásával követték el, és a bűncselekményt a vezető tisztségviselője vagy a törvényben meghatározott más személyek a jogi személy tevékenységi körében követték el, és a törvény 2. §-ában foglaltak teljesülése szempontjából az értesítést megelőzően az ügyészségnek nem kellett vizsgálnia azt, hogy a rendelkezésre álló bizonyíték a bűncselekmény elkövetését mennyiben alapozza meg. A Büit. 2. §-ában meghatározottak pedig a felperes esetében teljesültek, figyelemmel arra, hogy a büntetőeljárás a felperes ügyvezetőjével, személyileg szemben a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő jelentős vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen, a felperes felhasználásával szándékosan elkövetett költségvetési csalás büntette miatt folyt.

[29] Az ügyészségnek a cégbíróság Büit. 10. §-a alapján történt értesítését – a törvény erre vonatkozó kifejezett rendelkezésének a hiányában – a felperes számára nem kellett kézbesítenie. A büntetőügyben a nyomozást nem az ügyész végezte, ezért a Büit. 12. § (4) bekezdése alapján az intézkedés alkalmazásának a lehetőségéről a jogi személy értesítésének a kötelezettsége csak annyiban terhelte, amennyiben az értesítést a nyomozó hatóság elmulasztotta. A MÁK elutasító határozata a költségvetési támogatás jogosulatlan igénybevételevel összefüggő büntetőeljárás folyamatban létén alapult, amiből okszerűen következik, hogy a felperes a 2018. évre vonatkozó támogatást abban az esetben sem kapta volna meg, ha az ügyészség a cégbíróságot már 2017. december 12. előtt értesíti. Tekintettel arra, hogy a Büit. 2. §-a szerint az intézkedések alkalmazásának feltételei között a jogi személy javára előny szerzését, a bűncselekmény jogi személy felhasználásával, illetve a tevékenységi körében való elkövetését nevesíti, és a gyanúsítottak egyike a felperes ügyvezetője volt, az ügyészség 2018. február 6-án a törvénynek megfelelő tartalommal a való tényeknek megfelelően adott tájékoztatást a MÁK-nak arról, hogy a felperes - mint a középiskola fenntartója – ügyvezetőjének a cselekménye miatt folyik költségvetési csalás büntetnének alapos gyanúja miatt nyomozás, és merült fel büntetőintézkedés alkalmazásának a lehetősége a felperessel szemben. A folyamatban lévő büntetőeljárás tényén kívül a MÁK döntésében pedig – annak indokolása szerint – az ügyészségnek az „eddig beszerzett bizonyítékok alapján” a normatív támogatás jogosulatlan igénybevételeire vonatkozó közlése nem játszott szerepet.

[30] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az ügyészség jogszerűen járt el a Büit. alkalmazása során, ami jogellenes és felróható magatartás, valamint – a fentiek szerint – az okozati összefüggés hiányában a Ptk. 6:519. §-a és 6:549. § (1) bekezdése alapján kizárja az alperes kártérítési felelősségének a megállapítását és az alperes kártérítésre kötelezését.

[31] A felperes állítása szerint az alperes egyes büntetőeljárási cselekményekkel, továbbá a vádirat, illetve a felmentő büntetőítélettel szemben benyújtott főügyészégi indítvány, valamint a MÁK megkeresésére 2018. február 6-án adott válaszána megfogalmazásával sértette meg a jóhírnevét. A bíróság döntésének a Pp. 342. §-a alapján ezért ezeknek a magatartásoknak a vizsgálatára és következményére kellett kiterjednie.

[32] A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tény állít vagy híresztel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel.

[33] A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

[34] A Ptk. 2:54. § (1) bekezdése kimondja, hogy a személyiségi jogokat személyesen lehet érvényesíteni.

[35] A törvény idézett rendelkezései a személyiségi jogában megsértett személy részére teremtik meg a lehetőséget arra, hogy követeljék a jogsértés valamelyik jogkövetkezményének az alkalmazását, azzal, hogy az ügyészégi jogkörben eljár személy részéről történt személyiségi jogsértés esetén sérelemdíj a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének utaló szabálya folytán irányadó Ptk. 6:549. § (1) bekezdése alapján az alperessel szemben követelhető. A büntetőügyben eljár bíróságnak érdemben arról kellett döntést hoznia, hogy a vádlottak magatartása kimerítette-e a vádiratban megjelölt bűncselekmény törvényi tényállási elemeit. Ennek megfelelően a vádiratnak, illetve az elsőfokú büntető ítélettel szemben benyújtott főügyészégi indítványnak a felperes által sérelmezett kijelentései a természetes személy vádlottakra, és nem a jogi személy felperesre vonatkoztak. A Ptk. 2:54. § (1) bekezdésének a szabálya folytán ezért a vádirat, illetve főügyészégi indítvány tartalma miatt a felperes annak ellenére sem követelhetett a saját személyében sérelemdíjat, hogy személyl I. rendű vádlott a felperes ügyvezetője volt. Ebben a körben ugyanis a felperesnek nincs igényérvényesítési jogosultsága, aktív perbeli legitimációja.

[36] A büntető ügyben a nyomozást nem az ügyészség, hanem a Nemzeti Adó- és Vámhivatal területi igazgatóságla folytatta, és a polgári anyagi jognak nincsen olyan szabálya, ami alapján az alperes e hatóság eljárási cselekményeiért felelne. Az alperes ezért megalapozottan hivatkozott arra, hogy a nyomozó hatóság büntetőeljárási cselekményei az ő felelősségi körén kívül esnek, a nyomozóhatóság cselekményeire alapított követelések vele szemben nem érvényesíthetők, és az alperes passzív perbeli legitimációjának hiánya kizárta, hogy a felperes ebből eredő sérelemdíj követelést érvényesítsen vele szemben.

[37] A MÁK megkeresése a fenntartóval szembeni költségvetési támogatás felhasználásával összefüggő büntetőeljárásra vonatkozott. Az ügyészség a 2018. február 6-án kelt tájékoztatásában arról adott tájékoztatást, hogy a nyomozás milyen bűncselekmény alapos gyanúja miatt folyik, és melyek az alapos gyanúra okot adó cselekmények és tények. Az ügyészség a tájékoztatásban nem lépte túl a válaszadás kereteit azzal, hogy a büntetőeljárás folyamatban léte mellett a költségvetési támogatás jogosulatlan felhasználására vonatkozó, addig beszerezett bizonyítékokra is utalt. Azzal ugyanis még nem állította, hogy a tájékoztatásában megjelölt bűncselekményt a felperes ügyvezetője bizonyosan elkövette, ezért a közlése a büntető ügy állásához képest valótlan tényállítást nem tartalmazott. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen állapította meg, hogy az ügyészség a felperes jóhírnevét nem sértette meg, és helytállóan utasította el a felperes sérelemdíj megfizetése iránti keresetét.

[38] A felperes másodlagos fellebbezési kérelmével összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy az ítélet indokolásának az ügy érdeme szempontjából lényeges kérdéseknek és nem a felek valamennyi perbeli felvetésének a megválaszolására kellett kiterjednie [26/2020. (XII. 2.) AB határozat, 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, 3159/2018. (V. 16.) AB határozat], és az elsőfokú bíróság ítélete a Pp. 346. §-a által támasztott tartalmi követelményeknek mindenben megfelelt. A felperes jogorvoslati joga sem sérült azáltal, hogy az ítélet [35] bekezdése egy befejezetlen mondatot tartalmazott, az indokolás alapján ugyanis a keresetet elutasító döntés indokai ettől függetlenül egyértelműen megállapíthatók voltak. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a Büit. 4. §-ában meghatározott feltételek fennállásának az érdemi döntés szempontjából semmilyen jelentősége nem volt, ezért ebben a vonatkozásban a bizonyítási érdeknek és a bizonyítatlanság következménye levonásának, illetve az anyagi pervezetés helyességének a vizsgálata is szükségtelen volt. Mindezek miatt a felperes fellebbezésében megjelöltek nem jelentettek az ügy érdemi eldöntésére kiható lényeges eljárási szabálysértést, amelyek a Pp. 381. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését tette volna szükségessé.

[39] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét – az indokolásának részbeni módosításával, illetve kiegészítésével – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[40] A Fővárosi Ítéltábla a felperest az Itv. 5. § (1) bekezdés m) pontja alapján megillető illetékmentességre tekintettel a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a meg nem fizetett fellebbezési illeték az állam terhéen marad.

Budapest, 2024. szeptember 3.

Dr. Lente Sándor s.k.
a tanács elnöke

Dr. Csóka István s.k.
előadó bíró

Dr. Virág Csaba s.k.
bíró